Архивски број: 08-728/7
Датум: 11.11.2026

Постапувајќи по претставката бр. 08-728/1 од ----------, за заштита од дискриминација врз основа на образование и личен или општествен статус во областа на образованието, поднесена против ----------, ---------- – ---------- – -----, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, врз основа на член 21 став 1 точка 14 и член 27 став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација („Службен весник на РСМ“ бр. 258/2020), го донесе следното:

М И С Л Е Њ Е

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на образование и личен или општествен статус во областа на образованието во постапката за пријавување и рангирање на ---------- за упис на студиската програма Општа медицина на ---------- ---------- во учебната 2026/2027 година, од страна на ---------- ---------- – ---------, ---------- – ------- и ----------.

О б р а з л о ж е н и е

До Комисијата беше доставена претставка од ----------, заведена под бр. 08-728/1, во која подносителот наведе дека му било оневозможено да конкурира, односно да биде рангиран за упис на студиската програма Општа медицина на ----------. Како основи на дискриминација ги посочи образованието и личниот или општествениот статус. Подносителот наведе дека средното стручно образование го завршил во учебната 2019/2020 година, во услови на вонредна состојба, без полагање државна матура, а потоа го завршил Филолошкиот факултет ----------, насока англиски јазик и книжевност, со висок успех. Сметал дека преку посебната можност за упис на лица со претходно завршено високо образование треба да му биде овозможено да конкурира за Општа медицина, без оглед на сродноста на претходните студии и изучуваните предмети во средното образование. Според неговите наводи, во електронската пријава немало соодветен избор за неговата претходна образовна струка. Тој побарал појаснување од студентските служби, ---------- и ----------, а на 21.07.2026 година доставил писмена молба. Посочил дека во комуникацијата со различни службени лица добивал различни информации за можноста да се пријави и за потребните документи. На 18.08.2026 година доставил документи за упис, но бил евидентиран на листата на нерангирани кандидати. Против оваа одлука поднел приговор, кој со одлука на конкурсната комисија од 25.08.2026 година бил одбиен како неоснован.

Подносителот смета дека е неосновано и дискриминаторски да се ограничува можноста за промена на професионалната насока по претходно стекнато високо

образование, како и да се бараат предмети биологија и хемија од средното образование од кандидат со завршени универзитетски студии. Во предметот достави молба, електронска кореспонденција, сведителства, дипломи, пријавен лист и одлука по приговор.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, согласно член 27 став 4 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, испрати барање за произнесување до ----------, ---------- ----------, со барање во законскиот рок да се произнесат и да достават релевантна документација.

Во поднесокот за произнесување ---------- наведе дека постапувал според објавениот конкурс за учебната 2026/2027 година. Посочи дека за кандидатите со средно образование завршено во учебната 2019/2020 година, на кои поради вонредната состојба не им била организирана државна матура, релевантни за рангирањето биле предметите биологија и хемија. Од друга страна, можноста за упис со претходно високо или вишо образование, надвор од редовната квота до 10%, била предвидена за кандидати со завршено образование на сродни факултети и виши школи. Според Факултетот, претходно завршената насока англиски јазик и книжевност не претставува сродна квалификација за Општа медицина. Факултетот наведе и дека пријавата на подносителот била евидентирана, разгледана од конкурсната комисија и ставена на листата на нерангирани кандидати; приговорот бил разгледан и одбиен. Според Факултетот, условите од конкурсот биле применети еднакво за сите кандидати. Во прилог кон поднесокот беа доставени и документација и електронска кореспонденција.

----------, во поднесокот за произнесување истакна дека Медицинскиот факултет постапувал согласно објавениот конкурс и дека за рангирање на кандидатите со средно образование завршено во 2019/2020 година се земале предвид биологија и хемија, додека за прием врз основа на претходно високо образование била потребна сродност на завршениот факултет.

----------, во поднесокот посочи на автономијата на високообразовните установи при утврдувањето на студиските услови и критериуми, на конкурсните правила за упис и на тоа дека за конкретните наводи треба да се бара изјаснување од Медицинскиот факултет.

Комисијата го имаше предвид и записникот од извршен вонреден инспекциски надзор од Државниот просветен инспекторат, од 04.09.2026 година, доставен како дел од списите. Во записникот е наведено дека при надзорот не биле констатирани неправилности во работењето на надзораниот субјект во однос на предметните наводи. Таквиот наод Комисијата го цени како доказ, но не го третира како замена за сопствената оцена дали постои дискриминација.

По разгледување на доставените докази, Комисијата утврди дека подносителот се пријавил за упис на Општа медицина во учебната 2026/2027 година, дека има завршено средно стручно образование во учебната 2019/2020 година и високо образование на ----------, насока англиски јазик и книжевност, и дека неговата пријава била разгледана, но не бил рангиран. По поднесениот приговор, конкурсната комисија донела одлука за негово одбивање.

Од приложениот конкурс и произнесувањата произлегува дека за категоријата кандидати со завршено четиригодишно средно образование во 2019/2020 година бил предвиден посебен начин на вреднување кој ги вклучувал релевантните предмети, а за кандидатите со претходно завршено високо образование можноста за упис надвор од редовната квота била поврзана со сродност на претходно завршеното образование. **Подносителот не ги исполнил условите** кои Факултетот ги применил за ниту една од наведените категории.

Во доставените списи **не се утврдени конкретни примери на кандидати со исто или суштински споредливо претходно образование**, без исполнети исти услови, кои биле рангирани или примени по поповолни правила. Исто така, не е доставен доказ дека критериумот за сродност бил воведен посебно за подносителот, **ниту дека во неговиот случај бил различно применет.**

Образованието и личниот или општествениот статус се законски **заштитени основи**. Меѓутоа, за утврдување дискриминација не е доволно подносителот да претрпел неповолен исход во постапката за упис или да не се согласува со конкурсните услови. Потребно е да се утврди поврзаност меѓу различниот третман или посебно неповолниот ефект и заштитената основа.

Комисијата разликува две прашања: дали правилата за прием се законити, целисходни, доволно јасни и соодветни на целта на студиската програма; и **дали нивната содржина или примена создава дискриминаторски третман.** Комисијата е надлежна да го цени второто прашање. Самата недоследна комуникација, можната техничка слабост на пријавниот систем или незадоволството од содржината на конкурсот не претставуваат по автоматизам дискриминација.

Согласно член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, дискриминација претставува разликување, исклучување, ограничување или давање првенство, со сторување или несторување, засновано на дискриминаторска основа, кое има за цел или резултат нарушување на еднаквото уживање или остварување на правата. Член 8 став 1 ја определува директната дискриминација преку понеповолен третман во споредлива ситуација врз дискриминаторска основа; став 2 се однесува на индиректна дискриминација преку навидум неутрална одредба, критериум или практика што создава посебно неповолна положба на лица поради заштитена основа, освен кога постои објективно оправдување.

Во однос на **директната дискриминација**, подносителот не бил рангиран затоа што, според доставениот конкурс и неговата примена, не ги исполнувал критериумите за прием преку категоријата кандидати со претходно високо образование од сродна област, ниту начинот на вреднување на неговото средно образование овозможил рангирање. Не произлегува дека друг кандидат во споредлива положба добил поповолен третман врз основа на личен или општествен статус или образование. Разликата меѓу кандидати со сродно и несродно образование е утврдена според академски критериум за пристап до конкретна студиска програма, а не според лична претпоставка за вредноста на нивната личност или општествена положба.

Во однос на **индиректната дискриминација**, Комисијата го разгледа прашањето дали барањето за сродност на претходното високо образование и релевантните предмети од средното образование може да постави лица со одреден образовен профил во понеповолна положба. Условот навистина ги разликува кандидатите според претходните образовни квалификации, но доставените докази не покажуваат дека оваа разлика сама по себе предизвикува незаконито исклучување врз заштитена основа. Во рамките на конкретниот предмет, постои легитимна академска цел да се оценат претходните знаења и подготвеноста за студиска програма од областа на медицината; во списите нема доволна фактичка основа од која би се заклучило дека условите биле непропорционални во смисла на антидискриминациското право или селективно применети.

Комисијата го ценеше и правилото за **товарот на докажување**, според кое подносителот треба да изнесе факти од кои може да се претпостави дискриминација, по што товарот да покаже дека не постои дискриминација преминува на спротивната страна. Во предметот се потврдени понеповолен исход и несогласување со конкурсните услови, но не се утврдени доволно конкретни факти што упатуваат на дискриминаторска причинска врска. Дополнително, институциите доставија образложенија и документација за однапред објавените критериуми и нивната примена.

Околноста што подносителот завршил средно образование во време на вонредна состојба заслужува посебно внимание при креирање јасни и правични правила за упис. Сепак, од доставеното не произлегува дека во рамките на конкретниот конкурс бил ставен во неповолна положба поради неговиот личен или општествен статус, наместо поради применетите критериуми за вреднување на квалификациите. Прашањата за законитоста и соодветноста на конкурсните услови можат да бидат предмет на други надлежни постапки и не се разрешуваат со ова мислење. Ова мислење не претставува оценка дека секој услов од конкурсот е нужно најсоодветен или дека комуникацијата со кандидатот била доволно јасна. На Универзитетот и Медицинскиот факултет им се укажува на потребата од јасно, навремено и еднакво достапно информирање за категориите кандидати, начинот на електронско пријавување, можноста за конкурирање со претходно високо образование и образложување на причините за

нерангирање. Ваквото укажување не претставува препорака за отстранување на утврдена дискриминација.

Имајќи ја предвид целокупната документација, Комисијата оцени дека во конкретниот предмет не се исполнети законските елементи за утврдување директна или индиректна дискриминација врз наведените основи. Поради тоа одлучи како во диспозитивот на ова мислење.

Комисија за спречување и заштита
од дискриминација
Претседателка на Комисијата
Флора Кадриу

Доставено до:

- ----------
- ----------
- ----------
- ----------